

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
“ 31 ” 2015 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ АГРЕСІЇ ТА НАСИЛЬСТВА У ЗМІ

галузь знань 0301 Соціально-політичні науки
(шифр і назва навчальної дисципліни)
спеціальність 8.03010201 «Психологія»
(шифр і назва напряму підготовки)
спеціалізація _____
(шифр і назва спеціальності)
інститут, факультет, відділення Інститут людини
(назва спеціалізації)
(назва інституту, факультету, відділення)

2015-2016 навчальний рік

Робоча навчальна програма дисципліни «Психологія агресії та насильства у ЗМІ» для студентів спеціальності 8.03010201 «Психологія» очної (денної) форми навчання

Розробник: Цюман Тетяна Петрівна, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології, кандидат педагогічних наук, доцент

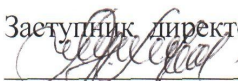
Робочу програму схвалено на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

Протокол від «25» серпня 2015 року № 2

Завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

 (О.П. Сергєєнкова)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи Інституту людини
 Н.А. Клішевич

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Кафедра загальної, вікової та педагогічної психології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи
О.Б. Жильцов
“ _____ ” _____ 2015 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ПСИХОЛОГІЯ АГРЕСІЇ ТА НАСИЛЬСТВА У ЗМІ

галузь знань (шифр і назва навчальної дисципліни)
0301 Соціально-політичні науки

спеціальність (шифр і назва напрямку підготовки)
8.03010201 «Психологія»

спеціалізація (шифр і назва спеціальності)

інститут, факультет, відділення (назва спеціалізації)
Інститут людини

(назва інституту, факультету, відділення)

2015-2016 навчальний рік

Робоча навчальна програма дисципліни «Психологія агресії та насильства у ЗМІ» для студентів спеціальності 8.03010201 «Психологія» очної (денної) форми навчання

Розробник: Цюман Тетяна Петрівна, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології, кандидат педагогічних наук, доцент

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

Протокол від «25» серпня 2015 року № 2

Завідувач кафедри загальної, вікової та педагогічної психології

_____ (О.П. Сергєєнкова)

Розподіл годин звірено з робочим планом. Структура типова.

Заступник директора з науково-методичної та навчальної роботи Інституту людини
_____ Н.А. Клішевич

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Дана програма розроблена для студентів Інституту людини спеціальності 8.03010201 «Психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти освітньо-професійної програми очної (денної) форми навчання. Актуальність вивчення даної дисципліни, пов'язана із зростанням впливу різноманітних інформаційних потоків, як на суспільство, так і на особистість в цілому.

Медіаспоживач щомиті занурений у світ критично стресогенний, жорстокий, цинічний. Зрозуміло, йому доводиться пристосовуватись до такого медіаландшафту: вчитися на чужих негативних прикладах, самоутверджуватися, боротися за успіх — засвоювати і відтворювати моделі соціальної поведінки, що постачають медіа. Тож постає проблема особливостей медіаспоживання в умовах агресивного інформаційного середовища.

Поширення і модифікація в сучасному світі явищ насильства та агресивності, нетолерантності і брутальності, якими стрімко уражаються й наймолодші верстви суспільства, зумовили активізацію досліджень цих явищ у найрізноманітніших аспектах: насамперед з психологічної точки зору, у філософському, історичному, соціальному, етнічному сенсах, з превентивними цілями в контексті педагогіки та психології тощо. Посилюється зацікавлення феноменом зла і насильства у зв'язку з підвищенням у середовищі ступеня агресивності, почасти внаслідок потужного впливу аудіовізуальних та електронних медіа.

Таким чином, факти насильства та агресії у мас-медіа є проблемою не тільки психологічною, а також соціальною і філософською; є проблемою суспільства, що приймає естетичну та інструментальну цінність агресивної поведінки.

Мета навчальної дисципліни - ознайомити студентів із психологічними механізмами агресії та насильства у ЗМІ.

Завдання курсу:

- сформувані у студентів наукові уявлення про явище агресії та насильства у медіавиробництві та споживанні, принципи та напрямки дослідження;
- створити у студентів цілісне уявлення про системи агресивних впливів масмедіа, їх роль, функції в сучасному світі;
- проаналізувати соціально-психологічні проблеми феномену агресії та насильства у ЗМІ;
- узагальнити досягнення сучасних досліджень в області деструктивних психологічних впливів та маніпуляції масовою свідомістю;
- сформувані аналітичний підхід до дослідження агресії та насильства особистості в контексті медіакультури; виробити навички емпіричного дослідження даних явищ.

У результаті вивчення дисципліни студент буде:

- знати основоположні проблеми в області психології агресії, аспекти функціонування агресивних чинників в сучасному інформаційному суспільстві;
- вміти самостійно аналізувати різні теоретичні підходи та концепції споживання агресивного медіаконтенту, застосовувати психологічні знання на практиці організації психологічних медіа досліджень.

Внаслідок опанування змісту нормативної навчальної дисципліни «Психологія агресії та насильства у ЗМІ» у студентів сформуються такі **навчальні компетентності**:

- здатність до аналізу та синтезу психологічних аспектів взаємодії особистості та агресивного медіасередовища,
- спроможність ефективно планувати та організовувати просвітницьку діяльність для зменшення ризиків агресивної поведінки особистості,
- вміння знаходити та аналізувати інформаційні джерела щодо механізмів психологічного впливу на особистість агресивного медіаконтенту,
- навички толерантного ставлення до різних джерел медіа інформації,
- здатність до системного навчання з метою підвищення власної інформаційно-психологічної безпеки та медіа компетентності.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 126 год., із них 18 год. – лекції, 24 год. – семінарські заняття, 7 год. – модульний контроль, 77 год. – самостійна робота.

Вивчення навчальної дисципліни "Психологія агресії та насильства у ЗМІ" завершується заліком.

**СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОГО КУРСУ
«ПСИХОЛОГІЯ АГРЕСІЇ ТА НАСИЛЬСТВА У ЗМІ»**

I. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів 3,5	Галузь знань «Соціально-політичні науки»	Нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність 8.03010201 «Психологія»		
Змістових модулів – 3		6	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання – 0		Семестр	
Загальна кількість годин – 126		11	
		Лекції	
Тижневих годин для очної (денної) форми навчання: аудиторних – 4, самостійної роботи студента – 69	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	18 год.	-
		Практичні, семінарські	
		24 год.	-
		Лабораторні	
		0 год.	-
		Самостійна робота	
		77 год.	-
		Індивідуальні завдання:	
		-	-
Вид контролю:			
залік	-		

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Практичних	Семинарських	Індивідуальна робота	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Змістовий модуль I.									
Проблема агресії і насильства: світоглядно-інформаційний вимір									
1.	"Культура страху" як етична проблема діяльності засобів масової комунікації	2	2	2					
2.	Агресія як психологічний феномен	12	12	4		8			
3.	Насильство як психологічне явище	4	4	2		2			
4.	Модульний контроль	5					3		2
5.	Самостійна робота	20							
Разом		43	18	8		10	3	20	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II									
Природа телевізійної агресії й насилля									
6.	Психологічні ефекти телебачення	6	6	2		4			
7.	Феномен екранної агресії	4	4	2		2			
8.	Модульний контроль	4					2		2
9.	Самостійна робота	20							
Разом		34	10	4		6	2	20	2
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III									
Природа віртуальної агресії й насилля									
10.	Віртуалізація особистості як соціально-психологічний феномен	4	4	2		2			
11.	Соціальні мережі як новітні медіа: провокативний вплив на масову свідомість.	4	4	2		2			
12.	Прояви агресивної поведінки особистості в соціальних мережах	6	6	2		4			
13.	Модульний контроль	6					3		3
14.	Самостійна робота	29						29	
Разом		49	14	6		8	3	29	3
Разом за навчальним планом		126	50	18		24		77	7

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Проблема агресії і насильства: світоглядно-інформаційний вимір

Лекція 1. "Культура страху" як етична проблема діяльності засобів масової комунікації (2 год.)

Сучасний стан українського інформаційного простору в контексті агресії та насильства у ЗМІ. Проблема культивування насильства у ЗМК. Неправдива інформація як акт психологічного насильства.

Основні поняття теми: інформаційний простір, ЗМІ, ЗМК, психологічне насильство.

Лекція 2. Агресія як психологічний феномен (2 год.)

Агресія та її зовнішні детермінанти. Аналіз теорій, конструктів та моделей агресії. Теоретичні підходи до вивчення агресії: агресія як інстинктивна поведінка (психоаналітичний, етологічний, соціобіологічний та генетичний підхід); агресія як вияв спонуки (теорії агресії Берковіца, Зільмана); когнітивні моделі агресивної поведінки (когнітивний неасоціанізм, модель переносу збудження, соціально-когнітивний підхід); агресія як набута соціальна поведінка (теорія соціального наuczіння, модель соціальної взаємодії). □

Основні поняття теми: агресія, агресивна поведінка, інстинктивна поведінка, когнітивний неасоціанізм, модель переносу збудження, соціально-когнітивний підхід, теорія соціального наuczіння, модель соціальної взаємодії.

Семінар 1-2. Психологічна природа агресії (4 год.)

Лекція 3. Агресія як психологічний феномен (2 год.)

Когнітивні та поведінкові наслідки агресії у повідомленнях ЗМІ. Сприйняття агресії у ЗМІ як соціально бажаної моделі. Трансформація образу реальності під дією агресивного медіаконтенту. Особливості агресивної аудиторії. Емоційні наслідки повідомлень з елементами агресії.

Основні поняття теми: агресія, агресивна поведінка, модель праймінгу, ефект моделювання, стереотипи, соціальні уявлення, ефекти впливу.

Семінар 3-4. Масмедіа як джерело агресії (4 год.)

Лекція 4. Насильство як психологічне явище (2 год.)

Підходи до визначення поняття насильства. Форми, види та прояви насильства. Рівні насильства. Характер насильства. Романтичний ореол насильства у ЗМІ.

Основні поняття теми: насильство, види, форми, прояви насильства, психологічне насильство, емоційне насильство.

Семінар 5. Насильство як суспільне явище (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Природа телевізійної агресії й насилля

Лекція 5. Психологічні ефекти телебачення (2 год.)

Рефлексивна природа сприймання TV-продукції (ефект забороненого плоду, білої мавпи, тамагочі, шлюбного звикання, виховання, ореолу). Трансформація проєкції власного “Я” при сприйманні TV-продукції (ефекти: дзеркала, сакралізації, привілей для обраних, розподілу влади та домінування, тиску значимої групи, лотерейного виграшу, щура Скінера, підсилення ідентичності, підсилення інтелекту, треша). Симптоми “ефірного наркомана”. Психотерапевтична роль телебачення.

Основні поняття теми: ефекти забороненого плоду, білої мавпи, тамагочі, шлюбного звикання, виховання, ореолу, дзеркала, сакралізації, привілей для обраних, розподілу влади та домінування, тиску значимої групи, лотерейного виграшу, щура Скінера, підсилення ідентичності, підсилення інтелекту, треша.

Семінар 6-7. Аналіз психологічних ефектів телебачення (4 год.)

Лекція 6. Феномен екранної агресії (2 год.)

Поняття екранної агресії та особливості дослідження. Поняття екранного тероризму. Метафізичний вимір телевізійної агресії. Перехрестя еротики і насильства на екрані. Психологічна привабливість зла.

Основні поняття теми: телебачення, насильство, екранне насильство та агресія, екранний тероризм, телевізійне зло..

Семінар 8. Насильство та агресія на екрані (2 год.)

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Психологічні особливості віртуальної агресії й насилля

Лекція 7. Віртуалізація особистості як соціально-психологічний феномен (2 год.)

Поняття віртуальної реальності. Вплив віртуальних інформаційних ресурсів на формування життєвих установок суспільства. Соціально-психологічні проблеми спілкування у віртуальній реальності.

Основні поняття теми: Інтернет, реаліті-шоу, ток-шоу, віртуальна реальність, Інтернет-комунікація, Інтернет-технології, Інтернет залежність, залежність від інтернет спілкування, телезалежність, само презентація особистості в Інтернеті, Інтернет, віртуальна реальність, спілкування, соціально-психологічні проблеми.

Семінар 9. Феномен віртуалізації особистості (2 год.)

Лекція 8. Соціальні мережі як новітні медіа (2 год.)

Поняття соціальної мережі. Теоретичні засади відстеження деструктивних процесів у соціальних мережах. Провокативний вплив соціальних мереж на масову свідомість та масову поведінку.

Основні поняття: соціальна мережа, особистість, деструктивні процеси

Семінар 10. Соціальні мережі як новітні медіа (2 год.)

Лекція 9. Прояви агресивної поведінки особистості в соціальних мережах (2 год.)

Поняття віртуальної агресії. Кібербулінг. Кіберпереслідування. Тролінг та його типологія. Психологічний портрет інтернет-агресора.

Основні поняття теми: кібер-насильство, кібер-агресія, кіберпереслідування, тролінг, кібербулінг.

Семінар 11. Аналіз агресивної поведінки в соціальних мережах (2 год.)

Семінар 12. Особливості запобігання агресивного впливу ЗМІ на особистість (2 год.)

IV. Навчально-методична карта дисципліни

«Психологія агресії та насильства у ЗМІ» Разом: 126 год., лекції – 18 год., семінарські заняття – 24 год., самостійна робота – 77 год., модульний контроль – 7 год.

Модулі	Змістовий модуль I				Змістовий модуль II		Змістовий модуль III			
Назва модуля	Проблема агресії і насильства: світоглядно-інформаційний вимір				Природа телевізійної агресії й насилля		Психологічні особливості віртуальної агресії й насилля			
Кількість балів за модуль	74				60		72			
Теми лекцій	"Культура страху" як етична проблема діяльності засобів масової комунікації 1 бал	Агресія як психологічний феномен 1 бал	Агресія як психологічний феномен 1 бал	Насильство як психологічне явище 1 бал	Психологічні ефекти телебачення 1 бал	Феномен екранної агресії 1 бал	Віртуалізація особистості як соціально-психологічний феномен 1 бал	Соціальні мережі як новітні медіа 1 бал	Прояви агресивної поведінки особистості в соціальних мережах 1 бал	
Теми семінарських занять	Психологічна природа агресії <i>Відвідування - 2 бали</i> <i>Робота на семінарському занятті – 20 балів</i>		Масмедіа як джерело агресії <i>Відвідування - 2 бали</i> <i>Робота на семінарському занятті – 20 балів</i>	Насильство як суспільне явище <i>Відвідування - 1 бал</i> <i>Робота на семінарському занятті – 10 балів</i>	Аналіз психологічних ефектів телебачення <i>Відвідування - 2 бали</i> <i>Робота на семінарському занятті – 20 балів</i>	Насильство та агресія на екрані <i>Відвідування - 1 бал</i> <i>Робота на семінарському занятті – 10 балів</i>	Феномен віртуалізації особистості <i>Відвідування - 1 бал</i> <i>Робота на семінарському занятті – 10 балів</i>	Соціальні мережі як новітні медіа <i>Відвідування - 1 бал</i> <i>Робота на семінарському занятті – 10 балів</i>	Аналіз агресивної поведінки в соціальних мережах <i>Відвідування - 1 бал</i> <i>Робота на семінарському занятті – 10 балів</i>	Особливості запобігання агресивного впливу ЗМІ на особистість <i>Відвідування - 1 бал</i> <i>Робота на семінарському занятті – 10 балів</i>
Види поточного контролю	Модульний контроль 25 балів				Модульний контроль 25 балів		Модульний контроль 25 балів			
Підсумковий контроль	ЗАЛІК									
Максимальна кількість балів за курс – 206, коефіцієнт 2,06										

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I

Проблема агресії і насильства: світоглядно-інформаційний вимір

Семінар 1-2. Психологічна природа агресії (4 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття агресії. Теорії агресії.
2. Агресія як поведінка.
3. Соціальні детермінанти агресії.
4. Зовнішні детермінанти агресії.
5. Індивідуальні детермінанти агресії.
6. Когнітивні моделі агресивної поведінки.

Рекомендована література

1. Бэррон Р., Ричардсон Д. Агрессия – СПб: Издательство «ПИТЕР», 1999. – 352 с.
2. Берковиц Л. Агрессия: причины, последствия и контроль. – СПб.: ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2002. – 512 с.
3. Ричард Харрис Психология массовых коммуникаций - 4-е международное издание, Санкт-Петербург «ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК» «Издательский дом НЕВА» Москва - «ОЛМА-ПРЕСС» 2002.

Семінар 3-4. Масмедіа як джерело агресії (4 год.)

Питання для обговорення

1. Проблема культивування агресії та насильства у ЗМК.
2. Когнітивні та поведінкові наслідки агресії у повідомленнях ЗМІ.
3. Трансформація образу реальності під дією агресивного медіаконтенту.
4. Вітчизняні та зарубіжні дослідження впливу агресивного медіаконтенту на аудиторію.
5. Особливості критичного аналізу агресивних медіатекстів.
6. Психологічні основи деструктивної естетики масмедіа.

Рекомендована література

1. Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы, действия. М.: Изд-во «РИП-Холдинг», 2004.
2. Ениколопов С. Н. Массовая коммуникация и проблема насилия // Информационная и психологическая безопасность в СМИ: в 2 т. Т. 1: Телевизионные и рекламные коммуникации / Под ред. А. И. Донцова, Я. Н. Засурского, Л. В. Матвеевой, А. И. Подольского. М., 2002. С. Н. Ениколопов
3. Харрис Р. Психология массовых коммуникаций. СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2003.
4. Хилько Н. Ф. Роль аудиовизуальной культуры в творческом осуществлении личности. Омск: Изд-во Сибир. ин-та культурологии, 2001.

Семінар 5. Насильство як суспільне явище (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття насильства. Види, форми насильства.
2. Романтичний ореол насильства у ЗМІ.
3. Взаємозв'язок медіа-насильства та агресивної поведінки глядачів.

Рекомендована література

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II

Природа телевізійної агресії й насилля

Семінар 6-7. Аналіз психологічних ефектів телебачення (4 год.)

Психологічний колоквиум

До перерахованих нижче ефектів телебачення підготувати ілюстративні матеріали для подальшого психологічного аналізу під час роботи в аудиторії.

Ефекти: забороненого плоду, білої мавпи, тамагочі, шлюбного звикання, виховання, ореолу, дзеркала, сакралізації, привілей для обраних, розподілу влади та домінування, тиску значимої групи, лотерейного виграшу, щура Скінера, підсилення ідентичності, підсилення інтелекту, треша тощо.

Питання для обговорення

1. Психологічна проблема “ефірного наркомана”.
2. Психотерапевтична роль телебачення.

Рекомендована література

1. Крейхи Б. Социальная психология агрессии. СПб.: Питер, 2003. □
2. Маховская, О.И. Телемания. Болезнь или страсть? / О.И. Маховская . – М.; СПб.; Киев : Издат. дом "Вильямс", 2008 . – 268 с.
3. О. И. Маховская. Телемания: болезнь или страсть. М. Вильямс, 2007
4. Психология челевеческой агрессивности: Хрестоматия / Сост. К.В.Сельчонок. – Мн: □Харвест, 2003. □
5. Телевизионная зависимость - психологическая проблема основной массы населения – режим доступу: <http://www.nedug.ru/news/89151.html>

Семінар 8. Насильство та агресія на екрані (2 год.)

Питання для обговорення.

1. Метафізичний вимір телевізійної агресії.
2. Психологія теленасильства (наприкладі вітчизняних та зарубіжних досліджень).
3. Особливості психологічного аналізу телевізійної агресії.

1. Лемиш Д. Жертвы экрана. Влияние телевидения на развитие детей. М.: Поколение, 2007.
2. Маховская, О.И. Телемания. Болезнь или страсть? / О.И. Маховская . – М.; СПб.; Киев : Издат. дом "Вильямс", 2008 . – 268 с.
3. Шариков А. В., Чудинова В. Детское телевидение. Взгляд социолога // Дети и культура. М., 2007.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III

Природа віртуальної агресії й насилля

Семінар 9. Феномен віртуалізації особистості (2 год.)

Питання для обговорення

1. Віртуальна реальність: соціально-психологічний аналіз.
2. Інтернет – як явище соціальної реальності.
3. Психологічний аналіз впливу віртуальної реальності на розвиток особистості.

Рекомендована література

1. Жичкина А. Социально-психологические аспекты общения в Интернете / А. Жичкина. – М. : Дашков и Ко, 2004. – 117 с.
2. Иванов А. Е. Виртуальная реальность / А. Е. Иванов // История философии : энциклопедия. – Минск : Интерпресс сервис, 2002. – С. 183-186.
3. Иванов Д. В. Виртуализация общества / Д. В. Иванов. – СПб. : Петербургское Востоковедение, 2000. – 96 с.
4. Носов Н. А. Виртуальная психология / Н. А. Носов. – М. : Аграф, 2000. – 432 с.
5. Россохин А. В. Личность в измененных состояниях сознания / А. В. Россохин, В. Л. Измагурова. – М. : Смысл, 2004. – 544 с.

Семінар 10. Соціальні мережі як новітні медіа (2 год.)

Питання для обговорення

1. Поняття соціальної мережі, користувача соціальної мережі.
2. Соціальні мережі як альтернативні джерела інформації: соціально-психологічний аналіз.
3. Чинники агресивної поведінки особистості у соціальних мережах.

Рекомендована література

1. Войскунский А. Е. Феномен зависимости от Интернета // Гуманитарные исследования в Интернете. М., 2000.
2. Кузнецова Ю. М., Чудова Н. В. Психология жителей Интернета. М.: Издательство «ЛКИ», 2008.
3. Медиа / Под ред. А. Бриггза, П. Кобли. М.: Юнити-Дана, 2005.
4. Савицкая Е. «Глобальный подросток»: результат и предпосылка культурной глобализации // Дети и культура. М., 2007. С.11–36.

Семінар 11. Аналіз агресивної поведінки особистості в соціальних мережах (2 год.)

Психологічний колоквіум

На основі різноманітних даних з соціальних мереж підготувати ілюстративний матеріал для аналізу агресивної поведінки особистості в соціальних мережах під час роботи в аудиторії.

Питання для обговорення

1. Прояви агресивної поведінки особистості у соціальній мережі.
2. Психологічні чинники агресивної поведінки в соціальній мережі.

Рекомендована література

1. Войскунский А. Е. Феномен зависимости от Интернета // Гуманитарные исследования в Интернете. М., 2000.
2. Кузнецова Ю. М., Чудова Н. В. Психология жителей Интернета. М.: Издательство «ЛКИ», 2008.
3. Медиа / Под ред. А. Бриггза, П. Кобли. М.: Юнити-Дана, 2005.
4. Савицкая Е. «Глобальный подросток»: результат и предпосылка культурной глобализации // Дети и культура. М., 2007. С.11–36.
5. Чудова Н. В. Особенности образов Я «жителя» Интернета // Психологический журнал. 2002. № 1. С. 54-59.

Семінар 12. Особливості запобігання агресивного впливу ЗМІ на особистість (2 год.)

Психологічний колоквіум

Розробка алгоритму запобігання агресивного впливу ЗМІ на особистість

Рекомендована література

1. Вартанова Е. Л., Засурский Я. Н. Медиаобразование как средство формирования информационной безопасности молодежи // Информационная и психологическая безопасность в СМИ. М., 2002. Т.1.
2. Грачев Г. В. Личность и общество: информационно-психологическая безопасность и психологическая защита. М.: ПЭРСЭ, 2003.
3. Дзялошинский И. М. Медиаобразование: педагогическая технология или школа гражданских коммуникаций? // Медиаобразование: от теории – к практике: сб. матер. Всерос. науч.-практ. конф. 4-5 декабря 2008 / Сост. И. В. Жилавская. Томск: НОУ ВПО ТИИТ, 2008. С. 84-103.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Провідними завданням для самостійної роботи студентів з навчальної дисципліни “Психологія агресії та насильства у ЗМГ” є:

- теоретичне опрацювання отриманої інформації з певної теми;
- практичне застосування отриманих знань у підготовці до семінарських занять;
- постійне ведення термінологічного словника (кожний понятійно опрацьований модуль – 5 балів).

VII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни “Психологія агресії та насильства у ЗМГ” оцінюються за європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов’язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100 (рейтингові показники успішності представлено у Таблиці 7.1).

Таблиця 7.1

Рейтингові показники успішності у ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового

оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю подано у табл. 7.1.

Таблиця 7.1

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного та підсумкового контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1	Відвідування лекцій	18
2	Семінарські заняття	132
3	Самостійна робота	20
4	Модульні контрольні роботи	75
5	Загальна максимальна кількість поточних балів	206
6	Коефіцієнт	2,06
Підсумковий рейтинговий бал		100

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів з навчальної дисципліни “Психологія агресії та насильства у ЗМІ” застосовуються такі методи:

- **методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, колоквиум.
- **методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, реферат, есе.
- **методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Студенти мають право на зарахування заліку по результатам підсумкового контролю.

VIII. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

1. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- словесні: лекція, семінар, пояснення, розповідь, бесіда.
- наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- практичні: вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота магістрів: з друкованими та електронними

інформаційними носіями; виконання індивідуального навчально-дослідного завдання.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни.

IX. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

Викладання навчальної дисципліни “Психологія агресії та насильства у ЗМІ” відбувається на основі таких складових методичного забезпечення:

- друковані джерела, що відображають зміст науки (підручники, посібники, монографії, публікації у фахових виданнях);
- Інтернет-джерела, що відображають зміст науки;
- засоби підсумкового контролю.

ХІ. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Берковиц Л. Агрессия: причины, последствия и контроль. – СПб.: ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2002. – 512 с.
2. Бэрон Р. Агрессия / Р. Бэрон, Д. Ричардсон; пер. с англ. С.Меленевская, Д.Викторова, С.Шпак. - СПб.: Питер, 2001. – 352 с.
3. Дроздов О.Ю. Проблеми агресивної поведінки особистості: навч. посібн. / О.Ю. Дроздов, М.А. Скок. – Чернігів, 2000. – 156 с.
4. Мойсеєва О.Є. Психологія агресивності: сутність та можливості корекції / О.Є. Мойсеєва. – К.: Вид-во ТОВ «КММ», 2008. – 208 с.
5. Харрис Р. Психология массовых коммуникаций. СПб.: Прайм-ЕВРОЗНАК, 2003.

Додаткова література

6. Березин В. М. Массовая коммуникация: сущность, каналы, действия. М.: Изд-во «РИП-Холдинг», 2004.
7. Богомолова Н. Н. Социальная психология массовой коммуникации. М.: Аспект Пресс, 2008.
8. Болотова А. К., Жуков Ю. М., Петровская Л. А. Социальные коммуникации. М.: Гардарики, 2008.
9. Варганова Е. Л., Засурский Я. Н. Медиаобразование как средство формирования информационной безопасности молодежи // Информационная и психологическая безопасность в СМИ. М., 2002. Т.1.
10. Войскунский А. Е. Феномен зависимости от Интернета // Гуманитарные исследования в Интернете. М., 2000.
11. Герасимова С. А. Культурология и теория телекоммуникации. М.: Гардарики, 2007.
12. Дубровский Д. И. Новая реальность: человек и компьютер // Полигнозис. 2003. № 3. С. 20–32.
13. Кузнецова Ю. М., Чудова Н. В. Психология жителей Интернета. М.: Издательство «ЛКИ», 2008.
14. Лазарсфельд П., Мертон Р. Массовая коммуникация, массовые вкусы и организованное социальное действие // Массовая коммуникация и общество. М., 2004. С. 243–256.
15. Лассуэлл Г. Структура и функции коммуникации в обществе // Массовая коммуникация и общество. М., 2004. С. 233–242.
16. Марков Б. В. Человек в эпоху масс-медиа // Информационное общество. М.: АСТ, 2004. С. 454–463.
17. Пигров К. С. Телевидение, как этап в развитии виртуального пространства // Виртуальное пространство культуры. Материалы науч. конф. 11–13 апреля 2000 г. СПб., 2000. С. 31–36.
18. Пронина Е. Е. СМИ и ребенок: проблемы информационного иммунитета // Психология образования: подготовка кадров и психологическое просвещение. М., 2007. С. 415–416.

19. Чудова Н. В. Особенности образов Я «жителя» Интернета // Психологический журнал. 2002. № 1. С. 54-59.

Робоча навчальна програма дисципліни

Психологія агресії та насильства у ЗМІ

за вимогами європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи організації навчального процесу для студентів очної (денної) форми навчання спеціальності «Психологія»

Укладач – Цюман Тетяна Петрівна, доцент кафедри загальної, вікової та педагогічної психології КУ імені Бориса Грінченка, кандидат педагогічних наук, доцент

Психологія агресії та насильства у ЗМІ. Робоча програма навчальної дисципліни / Укладач Т.П. Цюман. - К.: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2015. –20 с.